

Solør vgs avd. Våler Nybygg og rehabilitering

Konkurransesgrunnlag – Bok 1
Totalentreprise

SAK: 18/6027

18.06.2018

HEDMARK
FYLKESKOMMUNE

SOLØR VIDEREGÅENDE SKOLE AVD. VÅLER NYBYGG OG REHABILITERING

HEDMARK FYLKESKOMMUNE

Innhold

Kap	Beskrivelse	Side
1	TILBUDSINNBYDELSE	3
2	OPPLYSNINGER OM BYGGHERREN	10
3	ORIENTERING OM PROSJEKTET	11
4	BESKRIVELSE AV OPPGAVEN	12
5	GJENNOMFØRING AV ANSKAFFELSEN KONKURRANSEREGLER	14
6	KVALIFIKASJONSKRAV	16
7	TILDELINGSKRITERIER	20
8	KONTRAKTSBESTEMMELSER	21
9	ADMINISTRATIVE KRAV	30
10	KRAVSPESIFIKASJONER m VEDLEGG	34

SOLØR VIDEREGÅENDE SKOLE AVD. VÅLER NYBYGG OG REHABILITERING

HEDMARK FYLKESKOMMUNE

KONKURRANSEGRUNNLAG – Bok 1

1 TILBUDDSINNBYDELSE

1.01 Invitasjon

Hedmark fylkeskommune skal gjennomføre rehabilitering ved Solør videregående skole avd. Våler.

Solør videregående skole avd. Våler har ca. 350 elever. Prosjektet inkluderer nybygg som settes inn til eksisterende skolebygg samt rehabilitering av eksisterende skolebygg.

Prosjektet består i hovedsak av:

1. Tilbygg med nye undervisningslokaler. 8 klasserom i to etasjer med fire klasserom i hver etasje.
2. Ombygging av arealer for administrasjonen og lærerarbeidsplasser i 2. etasje del D.
3. Nye ventilasjonsanlegg med tilhørende arbeider for hele skolen.
4. Nytt ventilasjonsrom i 3.etg. bygd oppå eksisterende 2.etg. del D der tilbygget knytter seg til eksisterende bygg. Rommet har adkomst via forlenget trapp i eksisterende trapperom.
5. Nye hovedføringsveier ventilasjon som legges i innkassinger på tak.
6. Ny takteking unntatt på idrettshallen.
7. Riving to stk. brakkerigger som benyttes til undervisningsformål, merket på situasjonsplanen.
8. Det skal etableres nytt fjernvarmeanlegg av annen ekstern leverandør. Ombygging i energisentralen samt etablering av tilførsel medtas i prosjektet.

Prosjektet skal gjennomføres i faser. Oppdeling i faser framgår av egen tegning. Arealet som tilhører hver fase vil være utflyttet i sin helhet, men øvrig arealer utover de som er i en fase vil ikke være tilgjengelig for entreprenørene.

Det vil være full skoledrift i øvrige arealer i skoleanlegget i byggeperioden. Byggherren har fokus på sikkerheten til elever og ansatte i byggeperioden.

Prosjektet skal gjennomføres i en kontinuerlig byggeprosess.

Prosjektet skal gjennomføres etter entreprisemodell totalentreprise.
I den anledning inviteres det til totalentreprisekonkurranse.

Konkurransen gjennomføres som en åpen tilbudskonkurranse med forhandling etter § 8-3 i hht Forskrift om offentlige anskaffelser.

Kontrakt skal inngås i hht NS 8407 med kontraktsbestemmelser i hht kap 8 i dette dokumentet mellom byggherre og totalentreprenør for gjennomføringsfasen.

Totalentreprenør skal være byggentreprenør.

Tilbudsskjema

Tilbudet skal inkludere alle kostnader for alle fag fra kontraktsinngåelse til overtakelse av bygg og teknisk anlegg. Dette gjelder all nødvendig prosjektering og utførelse av anlegget, slik det er beskrevet i dette konkurransegrunnlaget med vedlegg.

Totalentreprenør skal være kontraktspart og ansvarlig for gjennomføringen.

Totalentreprenør skal være bygg-entreprenør, og det er et krav at prosjektleder og anleggsleder har erfaring fra å gjennomføre koordinering og framdriftsansvar som totalentreprenør.

Totalentreprenøren skal stå ansvarlig for at alle prosjekterende og underentreprenører innehar de nødvendige godkjenninger og kvalifikasjoner for utførelse av deres arbeider, og på forespørsel kunne fremskaffe dokumentasjon for dette.

For vurdering av totalentreprenørens pristilbud skal tilbudsskjema fylles ut komplett.

For miljøsanering vises det spesielt til vedlagte Miljøsaneringsbeskrivelse.

Opsjoner

Oppdragsgiveren forbeholder seg retten til å redusere omfanget av prosjektet dersom prosjektkostnad blir over budsjettamme.

Derfor bes det om opsjonspris på at prosjektet reduseres fra 8 til 6 klasserom.

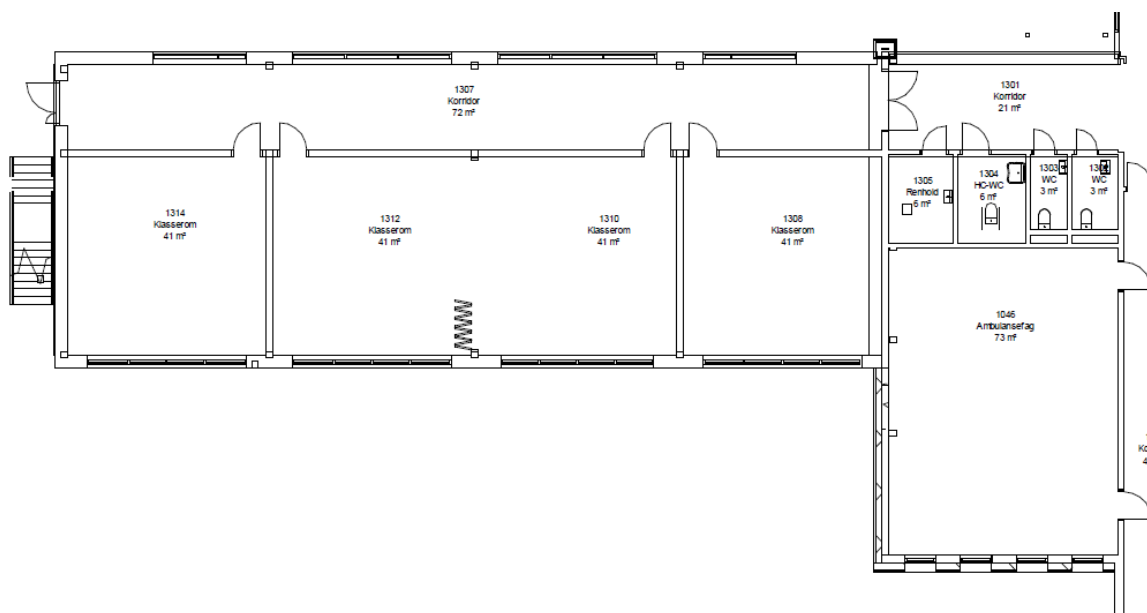
Alle summer skal være i norske kroner (NOK) Tilbudssummen er fastpris, og reguleres ikke.

P o s	Posnr i samsvar med kap. i «Beskrivelse av tiltak»	NYBYGG	REHABILITERING	SUM
1	Felleskostnader Rigg og drift			
2	Miljøsanering/-riving i eksist. bygg			
2	Bygning			
2	Riving/fjerning/ av 2 eksisterende brakkerigger			
31	Rør/Sanitær			
32	Rør/Varmeanlegg			
36	Luftbehandlingsanlegg			
4	Elkraftinstallasjoner			
5	Tele- og automatiserings- Installasjoner			
7	Utomhusanlegg			
	ENTREPRISE- KOSTNAD (sum 1-7)			
8	Generelle kostnader (Prosjektering etc.)			
	BYGGEKOSTNAD (sum 1-8)			
9	25 % mva.			
	TILBUDSSUM (sum 1-9)			

Følgende opsjonspris inkl. mva tilbys:

Nr	Opsjoner	Prisreduksjon inkl. mva
1	Prisreduksjon ved at prosjektet reduseres med 2 klasserom i nybygget. Rom 1314 plan 1 og rom 2313 i plan 2 utgår.	

Opsjonsprisen skal være komplett inkl. samtlige tillegg/fradrag i forhold til priser gitt i tilbudet, unntatt reduksjon i kapasitet til luftbehandlingsanlegget.

Avklaring av opsjon:

Avklaring av evt. redusering i prosjektet med 2 klasserom gjøres før kontraktsinngåelse, dvs. i forhandlingene.

Totalentreprenørens underentreprenører og rådgivere (kontraktsmedhjelpere):

Totalentreprenøren skal stå ansvarlig for at alle prosjekterende og underentreprenører innehar de nødvendige godkjenninger og kvalifikasjoner for utførelse av deres arbeider, og på forespørsel kunne fremskaffe dokumentasjon for dette.

Totalentreprenøren har basert sitt tilbud på, og vil benytte ved evt. kontrakt, følgende underentreprenører som utførende og prosjekterende:

Fagområde	Firmanavn aktuelt fagområde	Adresse	Saksansvarlig
Utførende			
TOTALENTREPRENØR (BYGG) Prosjektleder			
TOTALENTREPRENØR (BYGG) Anleggsleder			
Ventilasjon			
Rørleggerarbeider			
Elektro			
Prosjekterende			
VVS - teknikk RIV			
Brannrådgiver RIBr			
Byggeteknikk RIB			
ITB-kordinator			
Elektroteknikk RIE			
Ansvarlig søker SØK			

Byggherren påpeker at det er et kvalifikasjonskrav at prosjektleder og anleggsleder hos totalentreprenøren har erfaring fra gjennomføring av totalentrepriser, som innebærer koordinering og framdriftsansvar for alle underentreprenører, samt at de er norsktalende.

Ved endring av prosjekterende eller underentreprenører skal byggherre ha skriftlig melding og byggherren skal godkjenne endringen ved skriftlig tilbakemelding.

Tiltransport av entrepriser og leveranser

Påslagsprosjenter for administrasjon av sideentrepriser og tiltransport av underentrepriser og leveranser. Påslagene gjelder for entrepriser og leveranser som entreprenøren er pålagt i ettertid å innhente samt for entrepriser og leveranser som han blir pålagt av byggherren å ivareta.

Påslagsprosent:

1) administrasjon av administrert sideentreprenør/leverandør:	3,0 %
2) tiltransport av underentreprenør/leverandør:	7,0 %

Sikkerhetstillegg/bankforbindelse

Entreprenøren stiller sikkerhet i ht NS 8407 på Blankett 8407 B:2011
Sikkerhetstillegg vil bli stilt gjennom:

.....

Opplysninger om totalentreprenøren:

Foretak: .....

Organisasjonsnummer: .....

Postadresse: .....

Besøksadresse: .....

Telefon: .....

E-post adresse: .....

Kontaktperson: .....

Tilbyder erklærer å ha gjennomgått og kontrollert at alle dokumenter det er krav til skal leveres i konkurransen, er vedlagt det innleverte tilbudet.

Videre erklæres at de oppsatte tilbuds- og kontrakts-bestemmelser godtas.

Tilbudet er gitt på grunnlag av hele tilbudsgrunnlaget, herunder tilbyders befaring i bygget.

I full overensstemmelse med komplett tilbudsgrunnlag, tilbyr undertegnede seg som totalentreprenør å levere prosjektet:

«Solør videregående skole avd. Våler, Nybygg og rehabilitering, Totalentreprise»

Utførelse komplett kr .....
(inkludert detaljprosjektering og oppfølging i garantitiden)

25 % merverdiavgift kr .....

Tilbudssum komplett leveranse inklusive 25 % mva kr .....

Tilbudssummen er overført fra tilbudsskjema.

Skriver kroner:.....

Sted ..... Dato .....

Entreprenørens stempel og underskrift .....

2 OPPLYSNINGER OM BYGGHERREN

2.01 Generelt

Byggherre

Hedmark fylkeskommune
Fylkeshuset
2325 Hamar

Kontaktperson: Mari-Mette T. Solheim, prosjektleder

Rådgivere som har deltatt i utarbeidelse av konkurransegrunnlaget og kravspesifikasjon:

Funksjon Firma, adresse	Ansvarlig
<u>Byggherre</u> Prosjektleder	Mari-Mette T. Solheim
<u>Byggherre</u> Bygg	Morten Sand
<u>Byggherre</u> <u>VVS</u>	Lars Helge Ruud
<u>Byggherre</u> <u>Innkjøpsrådgiver</u>	Stein-Erik Rønningen
<u>Ass prosjektleder</u> <u>Plan 1 AS</u>	Knut Andersen
<u>Arkitekt</u> RiK Arkitektur as	Robby Robrecht
<u>Rådgiver elektro</u> Rambøll Norge as	Stein Ødegård
<u>ITB-koordinator</u> Rambøll Norge as	Frank Kristiansen
<u>Rådgiver VVS</u> Unionconsult Raad as	Terje Flobergseter
<u>Brannteknikk</u> Unionconsult as	Tom Anders Bredde
<u>SHA-koordinator KP/KU</u> Norconsult as	Emil Mytting

Oppdragsgiver har engasjert de samme rådgiverne, unntatt arkitekt, etter behov videre i prosjektet Våler. Dette medfører at totalentreprenøren ikke har anledning til å forespørre de ovennevnte fagrådgivere om bistand og detaljering videre av prosjektet.

3 ORIENTERING OM PROSJEKTET

3.01 Generelt

Prosjektet består i hovedsak av takteking, nytt ventilasjonsanlegg med tilhørende arbeider, nye lærerarbeidsplasser, nybygg som erstatning for undervisningslokaler som har tilhold i brakkerigg, utbedring av el-anlegg og riving av 2 brakkerigger.

3.02 Gjennomføring

Prosjektet er delt opp i en flere faser, men fasene skal gjennomføres kontinuerlig i en byggeperiode. Det er full drift i øvrige arealer i skolen i byggeperioden.

3.03 Konkurransedokumenter

Konkurransedokumentene består av dette konkurransegrunnlag – Bok1 og kravspesifikasjoner med vedlegg gitt i kap. 10 i dette dokument.

Konkurransegrunnlag – Bok 1 gjelder foran øvrige konkurranse dokumenter, som gjelder i prioritert rekkefølge angitt med nummerering i kap. 10.

3.04 Entrepriseform

Prosjektet skal gjennomføres etter entreprisemodell totalentreprise.

3.05 Framdriftsplan

Følgende tentative fremdriftsplan legges til grunn for tilbudet.

Framdriftsplanen detaljeres og fastsettes i forhandlingsfasen.

Aktivitet	Tid 2018
Utlysning	Uke 25
Tilbudsbefaring	Onsdag 08. august kl. 1300
Innlevering/Tilbudsfrist	Onsdag 12. september kl. 1200
Innkalling til forhandlinger	Uke 37
Forhandlinger	Uke 38 - 40
Valg av totalentreprenør	Uke 42
Kontraktsinngåelse	Uke 44
	Tid 2019 - 2020
Oppstart byggeplass	Januar
Ferdigstillelse/Oppstart prøvedriftsperiode	15. desember 2019
Overtakelse	15. juni 2020

4 BESKRIVELSE AV OPPGAVEN

4.01 Generelt

Solør videregående skole avd. Våler er i Våler kommune med adresse :

Nordhagamoen 220, 2435 Braskereidfoss
Gnr./Bnr: 39/611

4.02 Totalentreprenørens ansvar

Totalentreprenør er kontraktspart og ansvarlig for komplett gjennomføring av prosjektet.

Totalentreprenøren skal stå ansvarlig for at alle prosjekterende og underentreprenører innehar de nødvendige godkjenninger og kvalifikasjoner for utførelse av deres arbeider, og på forespørsel kunne fremskaffe dokumentasjon for dette.

Totalentreprenør er ansvarlig for komplett prosjektering og utførelse inkl. alle nødvendige søknader og avklaringer med myndigheter og andre.

Det er søkt om rammetillatelse for prosjektet.
Rollen som ansvarlig søker overføres til TE.

Totalentreprenør har ansvaret for all nødvendig riving i prosjektet. Vedlagt konkurransedokumentene er egen Miljøsaneringsbeskrivelse.

Totalentreprenør er hovedbedrift.

4.03 Totalentreprenørens tilbud skal inkludere

Rigg-drift

Totalentreprenør er ansvarlig for alle rigg-drift-ytelser i hele kontraktperioden, og skal prise disse under felleskostnader i tilbudsskjema. Det gjøres spesielt oppmerksom på at ytelser og kostnader for alle underentreprenører skal inngå i denne posten, og ikke i de enkelte fagkapitlene/underentreprisene.

Skolen stiller ikke arealer i eksisterende bygg disponible for entreprenør utover riggplass som er anvist på egen tegning.

Totalentreprenør vil få mulighet for tilkobling av byggestrøm til maskiner og utstyr i eksisterende tavler i byggene i hele byggeperioden – forbruk måles og kostnadene dekkes av entreprenøren. Behov utover kapasiteten anlegget kan gi, medfører at entreprenør må etablere egen tilleggs-forsyning.

Universell utforming

Rehabilitering og ombygging skal prosjekteres og utføres etter krav for universell utforming gitt i "NS 11001-1:2009 Universell utforming av byggverk – Del 1 arbeids- og publikumsbygninger så langt det lar seg gjøre for nye/berørte elementer.

4.04 **Forhold på byggeplassen**

Skoleanlegget er tilgjengelig for deltakerne i konkurransen i hele konkurranseperioden, under forutsetning av at det avklares med byggherren i forkant.

Nødvendig rigg- og lagringsplass kan etableres i nærheten av bygget utenfor sikkerhetssone for brannbil. Endelig riggområde avklares med skolen og byggherren ved kontraktsinngåelse.

Rydding og renhold

Senere tids fokusering på forholdet mellom helse og miljø har avdekket klare sammenhenger mellom bl.a. løsningsmidler, støv og helse. I den sammenheng vil det for prosjektet bli lagt vekt på renholdsprosessen også i byggetida. Alle entreprenører må regne med at det blir stilt krav til så vel rutiner som utførelse av rydde- og rengjøringsarbeider, ikke bare før ferdigstilling, men også underveis. Totalentreprenøren må selv sørge for å holde orden og rydde etter egne arbeider og underentreprenører, samt å sørge for tiltak som hindrer smuss og støv i å bli liggende i senere lukkede eller forseglede deler av bygget og dets anlegg.

Totalentreprenøren har ansvaret for løpende hovedrengjøring fra byggestart. Dersom en entreprenør ikke rydder etter egne arbeider, har totalentreprenør ansvaret for dette og vil bli ilagt kostnader for rydding.

Byggeleders rolle

Byggeleder er tiltakshavers representant på byggeplassen. Han har rett til å føre kontroll som angitt i NS8407.

Byggeleder har rett til å delta i eventuelle koordinerings- eller fremdriftsmøter som TE avholder, også med sine underentreprenører.

Skole i drift

Det er vanlig skoledrift i de øvrige arealene i skoleanlegget på Solør vgs avd. Våler i hele byggeperioden (unntatt skoleferier). Byggherren legger opp til godt og smidig samarbeide og samspill mellom entreprenører og skolen. Entreprenøren må ta spesielt hensyn til skolen i perioder hvor det avvikles eksamen og heldagsprøver.

Det skal gjennomføres risikoanalyser spesielt ifm. støy, støv, transport/også med kran o.a. Alle arbeider som kan medføre risiko i forhold til SHA skal planlegges og avtales med byggeleder god tid i forveien.

Det forutsettes at arbeidet utføres innenfor normal arbeidstid. Arbeider ut over dette må varsles og avtales med byggeleder.

Arbeidstid på byggeplass

Det skal også tas hensyn til naboer mhp støy, støv etc.

Normal arbeidstid på byggeplass skal planlegges mellom kl. 7.00 og kl. 16.00 på hverdager.

Mellom kl. 16.00 og kl. 19.00 kan støyende/støvende aktiviteter utføres.

Fra kl. 19.00 til kl. 22.00 kan det utføres aktiviteter innomhus som ikke forstyrrer beboere.

Er det behov for at arbeid eller aktiviteter må forskyves utenom ovennevnte tider, skal dette tas opp med tiltakshaver og godkjennes av han.

5 GJENNOMFØRING AV ANSKAFFELSEN KONKURRANSEREGLER

5.01 Anskaffelsesprosedyre

Denne anskaffelsen gjennomføres i samsvar med reglene i " Lov om offentlige anskaffelser (LOA)" og " Forskrift om offentlige anskaffelser (FOA)", ved åpen tilbudskonkurranse etter § 8-3 med forhandlinger.

Forhandlinger/dialog etter § 9-3 vil bli gjennomført med alle tilbydere som ikke blir avvist.

Tilbyders opprinnelige tilbud skal være bindende, uavhengig av forhandlingsinnspill og svar på disse, til vedståelsesfristen har løpt ut.

5.02 Tilbudsbefaring

Det vil bli avholdt befaring på Våler videregående skole, oppmøte ved hovedinngang til administrasjonsbygget:

Onsdag 8. august 2018 kl. 13.00

5.03 Kommunikasjon

Leverandøren skal følge de anvisninger som gis i dette konkurransegrunnlaget med vedlegg.

Dersom det oppdages feil eller uklarheter i konkurransegrunnlaget, bes det om at dette formidles skriftlig etter anvisningene nedenfor:

All kommunikasjon i prosessen skal foregå via Mercell-portalen, www.mercell.no.

Dette for at all kommunikasjon skal loggføres. Når du er inne på konkurransen skal du velge fanebladet Kommunikasjon. Klikk deretter på «Ny melding.» Skriv inn informasjon til oppdragsgiver og trykk «Send.» Oppdragsgiver mottar så meldingen din. Hvis spørsmålet angår alle tilbydere vil oppdragsgiver besvare dette anonymisert ved å gi svaret som en tilleggsinformasjon. Tilleggsinformasjon er tilgjengelig under fanebladet Kommunikasjon og deretter under fanebladet Tilleggsinformasjon. Du vil også få en e-post med en link til tilleggsinformasjonen.

Tilleggsopplysninger/spørsmål/svar gis senest 10 dager før utløpet av tilbudsfristen.

5.04 Innlevering av tilbud

Alle tilbud skal leveres elektronisk via Mercell portalen, www.mercell.no innen tilbudsfristen. For sent innkomne tilbud vil bli avvist. (Systemet tillater heller ikke å sende inn tilbud elektronisk via Mercell etter tilbudsfristens utløp.)

Er du ikke bruker hos Mercell, eller har du spørsmål knyttet til funksjonalitet i verktøyet, for eksempel, hvordan du skal gi tilbud, ta kontakt med Mercell Support på tlf: 21 01 88 60 eller på e-post til: support@mercell.com.

Det anbefales at tilbudet leveres i god tid før fristens utløp, f.eks. minimum 1 time før tilbudsfristens utløp.

Skulle det komme tilleggsinformasjon fra oppdragsgiver som fører til at du ønsker å endre tilbudet ditt før tilbudsfristen utgår, kan du gå inn og åpne tilbudet, gjøre eventuelle endringer og levere på nytt helt inntil tilbudsfristen utgår. Det sist leverte tilbudet regnes som det endelige tilbudet.

Tilbudet krever elektronisk signatur ved levering.

Du vil under innlevering av tilbudet bli bedt om en elektronisk signatur for å bekrefte at det er aktuell tilbyder som har sendt inn tilbudet. Elektronisk signatur kan dere skaffe på www.commfides.com, www.buypass.no eller www.bankid.no.

Vi gjør oppmerksom på at det kan ta noen dager å få levert elektronisk signatur slik at denne prosessen settes i gang så snart som mulig.

Tilbudsfrist: **Onsdag 12. september 2018, kl. 1200**

Tilbudene vil bli åpnet samme dag.

Tilbyderne har ikke anledning til å være til stede ved åpning

5.05 Krav til tilbudet:

Tilbudet skal bestå av følgende filer:

1. Dette konkurransegrunnlaget (dette dokument) med tilbudsskjemaet, skjema underentreprenører og prosjekterende og øvrige opplysninger i utfylt og underskrevet stand.
2. Dokumentasjon på at kvalifikasjonskrav i kap. 6 er oppfylt.
3. Beskrivelse av prosjektet med materialvalg og tekniske løsninger.
4. Oppsett over valgte produkter for: Ventilasjonsaggregater, lysarmaturer, radiatorer, SD/automatikk.
5. Ett-1- skriv der eventuelle forbehold er klart angitt.

5.06 Vedståelsesfrist

Tilbyder må vedstå seg sitt tilbud i 150 dager fra tilbudsfrist.

5.07 Avtaler

Etter gjennomført konkurranse med forhandling vil det bli inngått en kontrakt med en totalentreprenør.

5.08 Forbehold fra oppdragsgiver

Oppdragsgiveren forbeholder seg retten til å redusere omfanget av prosjektet dersom prosjektkostnad blir over budsjettetramme.

5.09 Forbehold i tilbudet

Forbehold som ikke medfører avvisning, vil bli skjønnsmessig priset av oppdragsgiver.

5.10 Språk

Språk i prosjektet er norsk og det skal til enhver tid være norsktalende tilstede på byggeplass.

6 KVALIFIKASJONSKRAV OG DOKUMENTASJON

Obligatoriske dokumentasjonskrav:		
		Vedlagt under skilleark nr.:
<p>Det kreves at leverandøren er et lovlig foretak, har ordnede forhold mht. skatteinnbetaling og momsinnbetaling.</p> <p>Dokumentasjonskrav: Attest for skatt og merverdiavgift som ikke er mer enn 6 måneder gammel, regnet fra tilbudsfristen (kun norske tilbydere). Attesten kan hentes på Altinn. Utenlandsk tilbyder må fremlegge tilsvarende bekreftelse på at offentlige skatter og avgifter er betalt i landet hvor tilbyder har forretningssted.</p>		
For denne anskaffelse gjelder følgende krav i forbindelse med registrering/ økonomi:		
Kvalifikasjonskrav:	Dokumentasjonskrav:	Vedlagt under skilleark nr:
<p>1. Registrering / godkjenninger mv. Totalentreprenør skal være registrert i faglige register, handelsregister eller foretaksregister, for eksempel Foretaksregisteret i Brønnøysund.</p>	<p>1.01 Dokumentasjon som viser at totalentreprenør er registrert i faglige register, handelsregister eller annet foretaksregister som foreskrevet i lovgivningen i den stat hvor foretaket er etablert, for eksempel Foretaksregisteret i Brønnøysund.</p>	

Kvalifikasjonskrav:	Dokumentasjonskrav:	Vedlagt under skilleark nr:
2. Totalentreprenørens finansielle og økonomiske stilling		
<p><u>2.01 Totalentreprenørens finansielle og økonomiske stilling</u> Totalentreprenøren må ha den finansielle og økonomiske kapasitet som leveransen krever.</p>	<p>Det kreves som et minimum at totalentreprenøren ikke er konkurs, under gjeldsforhandling, avvikling eller har innstilt sin virksomhet.</p> <p>Ved vurdering av totalentreprenøren sin finansielle og økonomiske stilling innhenter oppdragsgiver selv opplysninger om kredittvurdering/ regnskapsdata.</p> <p>Det kreves videre kredittvurdering fra Bisnode (www.soliditetd.no) med minimum score 3. For foretak uten score i Bisnode-basen vil Oppdragsgiver vurdere regnskapstallene i basen, eventuelt innhente ekstern hjelp for å vurdere tilbyders økonomiske og finansielle stilling.</p>	

For denne anskaffelse gjelder følgende krav i forbindelse med tekniske/ faglige kvalifikasjoner:

Kvalifikasjonskrav:	Dokumentasjonskrav:	Vedlagt under skilleark nr.:
<p>3. Totalentreprenørens tekniske/ faglige kvalifikasjoner</p>		
<p>3.01 Totalentreprenørens faglige kvalifikasjoner Totalentreprenøren må ha ressurser i eget firma eller disponere over ressurser som har den utdanning og yrkeserfaring for prosjektering, utførelse og kontroll som prosjektets/ oppdragets/ leveransens hovedfagområder krever.</p> <p>Prosjektleder TE fra tabell side 7 i dette dokument må ha relevant utdanning fra sitt fagområde og minimum 3 år relevant erfaring fra gjennomføring av totalentreprise.</p> <p>Anleggsleder side 7 må ha minimum 3 år relevant erfaring fra gjennomføring av totalentreprise.</p> <p>ITB-koordinator side 7 må ha relevant utdanning fra sitt fagområde og minimum 3 år relevant erfaring fra tilsvarende prosjekter.</p> <p>Prosjektleder og anleggsleder skal være norsktalende</p>	<p>3.01.01 Beskrivelse av totalentreprenørens tekniske personell som totalentreprenøren har i eget firma eller disponerer over til oppfyllelse av kontrakten.</p> <p>Har ikke totalentreprenøren kvalifikasjoner i eget firma innenfor ett eller flere av de fagområdene som følger av punkt 3.01, skal totalentreprenøren beskrive dette særskilt.</p> <p>Organisasjonskart for totalentreprenørens prosjektorganisasjon som viser hvordan totalentreprenøren vil fordele ansvar og oppgaver i prosjektet.</p> <p>CV for prosjektleder, anleggsleder og ITB-koordinator som minimum inneholder utdanning, yrkeserfaring og oversikt over relevante prosjekter.</p>	

<p><u>3.02 Totalentreprenørens viktigste utførte tjenester innen fagområdet</u> Totalentreprenøren skal i løpet av de fem siste årene ha gjennomført minst ett prosjekt av tilsvarende størrelse og kompleksitet som dette prosjektet.</p>	<p>3.02.01 En oversikt over tilsvarende arbeider som er utført i løpet av de siste fem år.</p> <p>Dokumentasjonen skal angi arbeidenes verdi samt tid og sted for arbeidsutførelsen, og oppgi hvorvidt arbeidene er blitt fagmessig utført og behørig fullført.</p>	
<p><u>3.03 Totalentreprenørens arbeidsstyrke</u> Totalentreprenøren skal ha minimum 10 egne ansatte i arbeidsstyrken og 3 i den administrative ledelsen.</p>	<p>3.03.01 En redegjørelse for totalentreprenørens gjennomsnittlige arbeidsstyrke og antall medarbeidere i den administrative ledelsen i løpet av de siste tre år.</p>	
<p><u>3.04 Bruk av lærlinger</u> Tilbyder/kontraktsmedhjelper skal være tilknyttet en lærlingeordning. Det er et krav at lærlinger skal delta i utførelsen av kontraktarbeidet. Kravet kan oppfylles av totalentreprenøren eller en eller flere av hans underentreprenører. Se presisering i kapittel 8.02.</p>	<p>3.04.01 Dokumentasjon på at tilbyder/kontraktsmedhjelper er tilknyttet en lærlingeordning.</p> <p>Beskrivelse av hvordan tilbyderen vil oppfylle kravet til bruk av lærlinger i dette prosjektet.</p>	

7 TILDELINGSKRITERIER

Innleverte komplette tilbud som tilfredsstillt kvalifikasjonskravene og krav til tilbudet, vil bli evaluert ut fra følgende tildelingskriterier:

Lavest pris av tilbudssum fra tilbudsskjema på s 5:

PRIS	Tilbudssum inkl. mva
TILBUDSSUM , fra tilbudsskjema	

8 KONTRAKTSBESTEMMELSER

8.01 Alminnelige kontraktsbestemmelser

Som alminnelige kontraktsbestemmelser gjelder 8407:2011 "Alminnelige kontraktbestemmelser for totalentrepriser" skal gjelde med de unntak, endringer og suppleringer som følger av de nedenfor stående bestemmelsene.

8.02 Spesielle kontraktsbestemmelser (inkl. presisering, tillegg eller endring iht. NS8407)

NS 8407 pkt. 4.3 Prosjekterings- og entreprenørmøter - Presisering

Byggherren skal ha innkalling til prosjekterings- og underentreprenørmøter (herunder byggemøter, fremdriftsmøter, m.v.), og skal ha anledning til å delta på disse møtene.

Totalentreprenøren skal føre referat fra møtene, og byggherrens representant skal alltid ha kopi av møtereferatene.

NS 8407 pkt. 7 Sikkerhet – Presisering

Totalentreprenøren skal stille sikkerhet for sine kontraktsforpliktelser i utførelsestiden og reklamasjonstiden i samsvar med Byggblankett for totalentreprenørens sikkerhetsstillelse i utførelsestiden og i reklamasjonstiden (Byggblankett 8407 B:2011).

Eventuelle tvister i forbindelse med denne garantien skal behandles som angitt i punktet om Tvister.

Tiltakshaver stiller ikke sikkerhet.

Forsikringer

Totalentreprenør plikter å holde sine kontraktsarbeider ansvarsforsikret og tingforsikret iht. NS 8407.

Leverandør skal før kontraktsoppstart, og senere på forespørsel, dokumentere at alle arbeidere som utfører kontraktarbeid i Norge, er dekket av yrkesskadeforsikring.

NS8407 pkt 10.1 Valg av kontraktsmedhjelpere – Tillegg og presisering

Arbeidet skal utføres av totalentreprenøren og dennes ansatte i tjenesteforhold, eventuelt av kontraktsmedhjelpere og deres ansatte, eller ved bruk av lovlig innleid arbeidskraft.

Byggherren kan bestemme at avtale om underentrepriser med enkeltpersonforetak eller anvendelse av innleid arbeidskraft skal godkjennes skriftlig av byggherren. Byggherrens godkjenning endrer ikke entreprenørens forpliktelser ovenfor byggherren.

Totalentreprenøren kan ikke, uten byggherrens skriftlige samtykke, ha flere enn to ledd kontraktsmedhjelpere i kjeden under seg.

Totalentreprenøren skal til enhver tid kunne dokumentere at den anvendte arbeidskraft oppfyller kontraktens bestemmelser. Dokumentasjonsplikten omfatter også kontraktsmedhjelperen og dennes personell.

Alle avtaler om underentrepriser med kontraktsmedhjelpere og innleid arbeidskraft skal inneholde likelydende bestemmelser om arbeidets utførelse, forhold på byggeplassen og utførelse ved underentreprise som skal anvendes for dette oppdraget.

Byggherren kan kreve dagmulkt dersom totalentreprenøren selv eller noen av hans kontraktsmedhjelpere anvender ulovlig eller ikke kontraktsmessig arbeidskraft, og forholdet ikke er blitt rettet innen en frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Mulkten løper fra fristens utløp til forholdets opphør. Mulkten skal utgjøre 1 - én - promille av kontraktssummen, men ikke mindre enn kr 1.000,- pr. hverdag.

Ved konstatert brudd på ovenfor nevnte bestemmelser, og dersom totalentreprenøren ikke har rettet feilen innen fristens utløp, kan byggherren heve kontrakten.

Rett til heving av kontrakten på dette grunnlag gir byggherren anledning til å utelukke totalentreprenøren/kontraktsmedhjelperen fra å delta i oppdrag for denne byggherren innen bygge- og anleggsvirksomhet for inntil ett år.

Lover, forskrifter og offentlige vedtak

Totalentreprenøren plikter å ha eller opprette et internkontrollsystem samt ivareta sine plikter mht. helse, miljø og sikkerhet på bygge- og anleggsplassen, iht. de til en hver tid gjeldende lover og regler, samt byggherrens plan for sikkerhet, helse, arbeidsmiljø og ytre miljø for det aktuelle prosjektet.

Ved brudd på ovennevnte plikter, har byggherren rett til å stanse arbeidene dersom han anser det nødvendig.

Byggherren kan også kreve dagmulkt dersom ovennevnte plikter misligholdes og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Mulkten løper fra fristens utløp til forholdets opphør. Mulkten per hverdag skal utgjøre én promille av kontraktssummen, men ikke mindre enn NOK 1.000. Mulkten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt for forsinkelse.

Unnlattelse av å rette feilen innen fristens utløp, anses som vesentlig mislighold som kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving i en periode på 1 måned etter fristens utløp.

For mislighold av ovennevnte plikter der misligholdet ikke kan rettes, påløper en bot på NOK 10.000 per mislighold.

Utenlandsk arbeidskraft

Totalentreprenøren skal sørge for at eventuell utenlandsk arbeidskraft i eget firma eller kontraktsmedhjelpere har nødvendig arbeidstillatelse etter de til enhver tid gjeldende bestemmelser, og at skatter og avgifter blir betalt i henhold til de til enhver tid gjeldende bestemmelser.

Språk på arbeidsplassen

Minst én av det utførende personell på ethvert arbeidslag skal kunne forstå og gjøre seg forstått på norsk eller engelsk. Dersom flere utfører oppdrag sammen, skal vedkommende i tillegg forstå og gjøre seg forstått på et språk alle de andre på arbeidslaget forstår og kan gjøre seg forstått på.

Alle på arbeidsplassen skal forstå SHA-plan, sikkerhetsopplæring, HMS-rutiner, verneprotokoller, sikkerhetsinstruksjoner, SJA (Sikker jobbanalyse), sikkerhetsdatablader og varselskilter på arbeidsplassen, samt bruksanvisning for verktøy og arbeidsutstyr mv. som vedkommende benytter i arbeidet.

Materialet skal foreligge på et språk vedkommende arbeider forstår godt, såfremt arbeideren ikke forstår informasjonen fullt ut på norsk eller engelsk.

Lønns- og avtaleforhold for arbeidstakere

Ansatte hos totalentreprenøren/kontraktsmedhjelperene/leverandøren/
kontraktsmedhjelperene som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten, skal ha følgende lønns- og arbeidsvilkår:

- På områder dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale skal lønns- og arbeidsvilkår være i samsvar med gjeldende forskrifter.
- På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal lønns- og arbeidsvilkår være i henhold til gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje.

Med lønns- og arbeidsvilkår menes i denne sammenheng bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen. Totalentreprenøren/kontraktsmedhjelperene/leverandøren/kontraktsmedhjelperene skal på forespørsel dokumentere at ovenfor nevnte krav til lønns- og arbeidsvilkårene er oppfylt.

Dersom totalentreprenøren/kontraktsmedhjelperene/leverandøren/
kontraktsmedhjelperene ikke etterlever bestemmelsene om lønns- og arbeidsvilkår, har oppdragsgiver rett til å holde tilbake deler av kontraktssummen til det er dokumentert at forholdene er i orden. Summen som blir tilbakeholdt skal svare til ca. 2 ganger innsparingen for arbeidsgiveren.

Lønn, oppgjør og annen godtgjørelse til egne ansatte, ansatte hos underleverandører, innleide og selvstendige oppdragstakere skal utbetales til den enkeltes konto i bank. Alle avtaler Leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelse.

Sosialt ansvar

Leverandøren skal respektere de grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og miljø.

De varer/produkter som leverandøren leverer skal være fremstilt under forhold som er forenlig med de krav som følger av de til enhver tid gjeldende sentrale FN-konvensjoner og ILO-konvensjoner¹ og den gjeldende nasjonale arbeidsmiljølovgivning på produksjonsstedet.

Kravene som følger av ovenfor nevnte regelverk er minimumsstandarder. Der hvor konvensjoner og nasjonale lover og reguleringer omhandler samme tema, skal den høyeste standarden alltid gjelde. Leverandøren er forpliktet til å oppfylle kravene under hele kontraktsperioden. Dersom leverandøren bruker kontraktsmedhjelpere til å gjennomføre hele eller deler av kontrakten, er leverandøren forpliktet til å videreføre de samme kravene til kontraktsmedhjelperne og bidra til at de etterlever kravene. Det samme gjelder kontraktsmedhjelperne.

Leverandøren skal på oppfordring kunne legge fram dokumentasjon på at kravene er oppfylt.

---

¹ Les mer om FN-konvensjoner og ILO-konvensjoner, se www.fn.no

Oppdragsgiver forbeholder seg retten til å gjennomføre anmeldte eller uanmeldte kontroller på produksjonssted i kontraktperioden. Ved kontroll plikter leverandøren å oppgi navn og kontaktopplysninger på de aktørene i leverandørkjeden som oppdragsgiver ønsker å kontrollere.

Oppfyller ikke leverandøren kravene til sosialt ansvar i denne kontraktsbestemmelsen, innebærer det kontraktsbrudd. Ved kontraktsbrudd plikter leverandøren å rette opp i de påpekte manglene innen en rimelig frist som oppdragsgiver fastsetter. Leverandøren skal dokumentere rettelsene skriftlig på den måten oppdragsgiver bestemmer.

Ved vesentlige brudd på kontraktsbestemmelsene om sosialt ansvar kan oppdragsgiver heve kontrakten.

Anleggsledelse

Totalentreprenøren skal ha minimum én anleggsleder og én arbeidsleder/formann på byggeplassen.

Anleggsleder skal være på byggeplassen deler av hver dag det pågår arbeid. Arbeidsleder/formann skal til enhver tid være på byggeplassen når arbeidene pågår.

Anleggsleder og arbeidsleder/formann skal minimum ha håndverksbrev/fagbrev eller tilsvarende, og begge skal snakke norsk, svensk eller dansk.

Lærlinger

Tilbyder/kontraktsmedhjelper skal være tilknyttet en lærlingeordning .

Det er et krav at lærlinger skal delta i utførelsen av kontraktarbeidet. Kravet kan oppfylles av totalentreprenøren eller en eller flere av hans underentreprenører.

Arbeidstidene utført av en eller flere lærlinger skal utgjøre minimum 5 % av arbeidstidene knyttet til produksjon i utførende fag (de fag som omfattes av utdanningsprogrammene for yrkesfag) på prosjektet, regnet fram til overtakelse.

Utenlandske totalentreprenører kan oppfylle lærlingekravet ved å benytte lærlinger som er tilknyttet offentlig godkjent lærlingeordning eller tilsvarende ordning i annet EU/EØS- land.

Totalentreprenøren skal ved oppstart, og på anmodning under gjennomføringen av kontraktarbeidet, sannsynliggjøre at kravene vil bli oppfylt. Ved kontraktavslutning skal det på anmodning framlegges oversikt over antall lærlingetimer. Timelister skal framlegges på anmodning.

Kravet gjelder ikke for arbeider som det ikke eksisterer lærlingeordning for, eller arbeider som ikke er egnet ut fra arbeidets art og helse, miljø og sikkerhet. Kravet gjelder heller ikke dersom totalentreprenøren kan dokumentere at det i rimelig omfang er annonsert etter lærlinger, og at en fylkeskommune eller annen relevant institusjon etter en konkret henvendelse fra totalentreprenøren, ikke har sett seg i stand til å formidle lærlinger.

Fast ansatte

Arbeidet skal utføres av totalentreprenøren og dennes ansatte i tjenesteforhold, eventuelt av Underentreprenør/kontraktsmedhjelpere og dennes ansatte, eller ved bruk av lovlig innleid arbeidskraft.

Totalentreprenøren skal til enhver tid kunne dokumentere at den anvendte arbeidskraft oppfyller kontraktens bestemmelser. Dokumentasjonsplikten omfatter også underentreprenøren/kontraktsmedhjelperen og dennes personell.

Krav om faglærte håndverkere

Ved utførelsen av kontraktsarbeidet skal minimum 40 % av arbeidede timer innenfor bygg- og anleggsganene samlet utføres av personer med fagbrev, svennebrev eller dokumentert fagopplæring i henhold til nasjonal fagopplæringslovgivning eller likeverdig utenlandsk fagutdanning. Det skal være fagarbeidere i alle ovennevnte fag.

Leverandøren skal etter kontraktsinngåelsen redegjøre for hvordan kravet vil bli oppfylt, samt jevnlig oversende bemanningsplaner og rapporter som viser oppfylleelsesgraden. Ved kontraktavslutning skal det fremlegges oversikt over antall fagarbeidertimer. Timelister skal fremlegges på anmodning.

Leverandøren skal levere sluttrapport som dokumenterer at leverandøren har oppfylt kontraktkravet.

Manglende oppfyllelse av ovennevnte krav, gir Oppdragsgiver rett til å holde tilbake inntil 1 prosent av det samlede vederlaget for kontraktsarbeidet.

Ved brudd på pliktene i første avsnitt, kan Oppdragsgiver enten kreve erstatning tilsvarende besparelsen Leverandøren har oppnådd ved bruddet, eller forholdsmessig prisavslag på inntil 1 prosent av det samlede vederlaget for kontraktsarbeidet.

Ved vesentlig mislighold av pliktene i første og annet avsnitt, eller der det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntre, kan Oppdragsgiver med rimelig varsel stanse arbeidene for Leverandørens regning og risiko eller heve kontrakten.

Dersom Oppdragsgiver hever kontrakten med Leverandøren, kan Oppdragsgiver kreve å få tiltransportert til seg Leverandørens kontrakter med underleverandører.

Byggherrens rett til å føre kontroll

Innsynsrett

Byggherren, eller den som er bemyndiget av byggherren, skal ha rett til innsyn i entreprenørens kvalitets-, internkontroll- (HMS) og miljøstyringssystem og de deler av styringssystemet for øvrig og regnskap, som kan ha betydning for entreprenørens oppfyllelse av kontrakten.

Innsynsretten omfatter revisjon ved intervjuer, inspeksjon, kontroll og dokumentgjennomgåelse. Entreprenøren skal vederlagsfritt yte rimelig assistanse ved slikt innsyn. Innsynsretten er begrenset til tre år etter at siste betaling har funnet sted.

Entreprenøren skal sikre at byggherren har tilsvarende innsynsrett hos entreprenørens direkte og indirekte kontraktsmedhjelpere, med mindre leveransen har en klart underordnet betydning for entreprenørens evne til å oppfylle sine forpliktelser overfor byggherren.

Kvalitetssikring – Internkontroll

Entreprenøren plikter å opprette et internkontrollsystem iht. de til enhver tid gjeldende lover og forskrifter. Teknisk kvalitet (TK), Helse, miljø og sikkerhet (HMS), Ytre miljø (MIL). Fylkeskommunens formål og behov for kvalitetssikring av TK, HMS og MIL er som

oppdragsgiver og tiltakshaver å ha sikkerhet for at entreprisene blir gjennomført i samsvar med forutsatt kvalitet, og i samsvar med aktuelle lover og forskrifter for teknisk kvalitet, helse, miljø og sikkerhet, vern mot helse- og miljøskader, vern av det ytre miljø mot forurensning, samt forsvarlig behandling av avfall.

Tiltakshaveren skal ha adgang til å gjennomføre revisjoner av entreprenørens kvalitetssikringssystem, selv eller ved andre, og skal også ha rett til å være til stede ved revisjoner som entreprenøren gjennomfører.

Tiltakshaveren har rett til å ha innsyn i entreprenørens dokumentasjon, sjekklister, kontrollskjemaer, rapporter o.l.

Fullskala test

Før ferdigbefaring og prøveperiode skal det gjennomføres en fullskala test i fht. personsikkerhet. Dette innebærer:

Alle alarm- og sikkerhetsanlegg knyttet til personsikkerhet skal testes. De aktuelle systemer som nødlysanlegg, brannalarmanlegg, røykventilasjon, spinkelanlegg og dørstyringer skal tverrfaglig funksjonsprøves.

Alle leverandører / entreprenører skal delta på fullskala testen.

Som en del av ferdigstillingen, skal det for fullskala testen utarbeides en egen rapport.

NS 8407 pkt. 38.2 Prøveperiode – Tillegg og presiseringer

For entreprisen vil det bli forlangt gjennomført en prøveperiode, hvor totalentreprenøren har ansvar for anlegget mht. drift i et avgrenset tidsrom (prøveperioden) mellom praktisk ferdigstilling og overtagelse. Dette for at tiltakshaver skal kunne prøve, og få dokumentert, at det ferdigstilte arbeidet er kontraktsmessig utført.

Prøveperioden settes til 6 måneder.

Før oppstart av prøveperioden skal det foretas ferdigbefaring, og kontraktsarbeidene skal være ferdigstilt og avtalte krav dokumentert. Dersom befaringen ikke avdekker slike mangler at byggherren etter NS8407 punkt. 37.3 ville hatt rett til å nekte overtagelse, anses bygg med alle anlegg driftsklart.

TE må påregne å dekke omkostninger i forbindelse med ekstra befaringer som byggherren unødige blir innkalt til.

TE skal på forhånd selv ha foretatt kontrollbefaringer og nødvendige målinger etc. for å forvise seg om at kontrakten er oppfylt.

TE skal levere komplette drifts- og vedlikeholdsinstrukser senest ved overtagelse.

I prøveperioden bærer TE ansvar for anlegget. Tiltakshaver vil først formelt overta anlegget ved prøveperiodens utløp, forutsatt at det på grunnlag av prøveperiodens drift kan dokumenteres at anlegget tilfredsstillende kontraktens krav.

For prøveperioden skal TE utarbeide en prøveplan som skal godkjennes av tiltakshaver. Denne planen skal danne grunnlaget for de undersøkelser og verifikasjoner som skal utføres i

prøveperioden, samt at det utarbeides en sluttrapport og avholdes egen befaring før overtagelse kan finne sted.

Prøvedriften har til hensikt å:

- kontrollere at anlegg fungerer tilfredsstillende
- vise at reguleringsfunksjoner og anlegg som sådan er stabile over tid
- etterkontrollere og justere reguleringsfunksjoner basert på driftserfaring
- kontrollere at anlegg for øvrig er i henhold til kontraktens funksjonskrav og utarbeide dokumentasjon fra prøveperioden
- gi driftspersonell opplæring
- gi driftspersonell driftserfaring sammen med TE
- rette feil og mangler

TE skal holde seg orientert om den daglige driften, yte bistand på telefon og rykke ut innen 8 timer dersom alvorlige driftsproblemer oppstår.

Under prøveperioden plikter TE umiddelbart å iverksette nødvendige tiltak dersom det påpekes eller oppdages feil og/eller mangler.

TE skal utarbeide dokumentasjon fra prøveperioden og overlevere den i henhold til byggherrens nærmere fastlagte spesifikasjon og prosedyrer.

Dersom de beskrevne ytelsene ikke er oppfylt/er mangelfullt oppfylt ved utløpet av prøveperioden, kan byggherren ved skriftlig varsel forlenge prøveperioden. En slik forlengelse gir ikke entreprenøren grunnlag for tilleggskrav.

Følgende bestemmelser gjelder for prøveperioden:

Ved oppstart av prøveperioden skal kontraktsarbeidene være ferdigstilt og avtalte krav dokumentert.

Alle feil og mangler skal være utbedret og godkjent av byggherren.

Oppstart av prøveperiode innebærer følgende:

- Tiltakshaver får rett til å ta anlegget i bruk.
- Entreprenøren kan ikke sende faktura på innestående beløp.
- Risikoen for kontraktsarbeidet går over fra entreprenøren til tiltakshaver.
- Entreprenørens plikt til å holde kontraktsarbeidene forsikret opphører.

- Det påløper ikke dagmulkt i prøveperioden med mindre overtagelse blir nektet ved utløpet av prøveperioden.

I prøveperioden skal byggherren teste og funksjonsprøve kontraktsarbeidene. TE skal starte opplæring av driftspersonalet før oppstart av prøveperiode og videreføre opplæring samt bistå i prøveperioden.

Ved utløpet av prøveperioden overtas kontraktsarbeidene ved overtagelsesforretning og undertegnelse av protokoll, jfr. NS 8407 pkt. 37.1 og 37.2, med mindre overtagelse kan nektes iht. NS 8704 pkt. 37.3.

Overtagelse innebærer følgende:

- Entreprenøren får rett til å sende slutfaktura.
- Sikkerheten som entreprenøren har stilt for ansvar i byggetiden, nedtrappes i samsvar med reglene i NS 8407.
- Reklamasjonstiden etter NS 8407 begynner å løpe.

Ferdigstillelse/overtagelsesforretning

Totalentreprenøren skal melde skriftlig når arbeidene kan ferdigstilles. Viser det seg at det er mange feil og mangler på ferdigbefaringen, vil ferdigstillingen bli avbrutt og kostnader vedrørende ny befaring bli belastet entreprenøren.

Brukerens tekniske personell skal delta i entreprenørens igangkjøring av de tekniske anlegg som en del av opplæringen.

Avtaledokument

Kontraktene skal skrives på formular NS 8407 på Byggblankett 8407 A:2011.

I punktene 9, Alminnelige kontraktsbestemmelser og 10, Særlige kontraktsbestemmelser vil det bli vist til kap. 8 i dette konkurransegrunnlaget.

Fakturering

Kontrakter med avtalt fastsum skal faktureres med A-nota (avdragsnota) en gang per måned. A-nota nummereres fortløpende (A01, A02 osv.). Før honorering av første faktura skal forsikring og garanti være dokumentert.

Endringer

Evt. endringsarbeider skal avtales mellom partene.

Totalentreprenørens krav i forbindelse med tilleggs- / endringsarbeider skal dokumenteres med kalkulasjoner, både for egne arbeider og alle øvrige ledd som leverandører og underentreprenører sine kalkulasjoner. Byggherren har full innsynsrett i kalkulasjonene.

Endringer skal spesifiseres presenteres med nettoppris med påslag og rigg/drift.

Ved uenighet mellom partene om berettigelsen av vederlag, har Byggherren i denne forbindelse rett til å foreta kontroll av totalentreprenørens og underentreprenørens regnskap og skal vederlagsfritt ytes nødvendig assistanse ved slik kontroll.

Totalentreprenøren har plikt til å oppbevare kalkulasjoner og kalkulasjonsunderlag fram til sluttoppgjør er avsluttet. Byggherren har rett til å få dokumentert de bilag som er nødvendige for kontroll, med dokumentasjons plikt og innsyns- og kontrollrett

Endringer faktureres med E-nota som nummereres fortløpende (E01, E02 osv.) for hver kontrakt.

Endringsnotaer er å forstå som fastpris, som ikke skal være gjenstand for regulering. Endringer varsles av den utførende eller tiltakshaver.

Alle pålegg om endringer skal skje på avtalt endrings skjema.

Faktura

For bestillinger gjort av Hedmark fylkeskommune skal faktura sendes i elektronisk handelsformat (EHF). Hedmark fylkeskommunes adresse i ELMA-registeret er 9908:942116217.

Alle fakturaer skal angi oppdragsgivers bestillerreferanse (12 487). Dette angis på hodenivå i elementet <OrderReference>. Fakturaer der dette mangler blir returnert

Faktura skal henvise til kontrakt eller endrings skjema.

Faktura skal være nummerert, datert og angi:

Navn, registreringsnummer i avgiftsmanntallet og adresse til den registrerte næringsdrivende som yter tjenesten.

En klar beskrivelse av hvilken tjeneste som er levert og om det er levert varer som er medtatt i andre fakturaer.

Dato for utstedelse.

Vederlaget for tjenesten.

Kontraktssum.

Spesifisert mva.

Mva-nr.

For A-nota: Fakturert hittil og periodens beløp.

Stedet der tjenesten er ytet.

Betalingsfrist skal være 28 dager.

Det aksepteres morarente på 12 % pa.

9 ADMINISTRATIVE KRAV

9.01 Organiseringen av SHA-arbeidet

Det er utarbeidet SHA-plan for prosjektet. Planen skal videreutvikles i prosjekteringsfasen. TE skal være hovedbedrift i gjennomføringsfasen.

9.02

Termofotografering av fasader

Totalentreprenøren skal ha ansvar for termografering av alle nye fasader. Termograferingen skal foretas når bygget er lukket og oppvarmet slik at eventuelle utbedringer er mulig å foreta før prøvedriftsperioden. Ut fra termograferingen skal en kunne kontrollere om u-verdiene satt til de enkelte deler av fasaden er oppfylt. Resultatene skal koordineres med tetthetsprøver. Dokumentasjonen fra termograferingen skal vedlegges som del av FDV-dokumentasjonen.

Tetthetsprøving av fasader

Totalentreprenøren skal ha ansvar for tetthetsprøving av alle nye fasader i henhold til krav om 1,5 luftvekslinger pr/time ved 50 Pa. Tetthetsprøvingen skal foretas når bygget er lukket og oppvarmet slik at eventuelle utbedringer er mulig å foreta før prøvedriftsperioden. Prøvemetode skal oppgis, herunder trykketthet. Resultatene skal koordineres med termograferingen. Dokumentasjonen fra tetthetsprøvingen skal vedlegges som del av FDV-dokumentasjonen.

"Grønt" bygg

Det legges stor vekt på at prosjektet skal gjennomføres som "GRØNT" bygg. Dette er fulgt opp ved bl.a. følgende tiltak.

Materialvalg

For materialer til overflater er det lagt vekt på så vel materialenes miljøegenskaper og betydning som på renholdsvennlighet. På denne måten reduseres risikoen for helseproblemer og sykefravær samtidig som renholdskostnadene reduseres.

Miljøverndepartementets forskrifter som begrenser/forbyr bruk av bygningsmaterialer med innhold av klorfluorkarboner (KFK) og halon er fulgt i beskrivelsene og skal følges opp av entreprenørene.

"Rent" bygg

Bygget skal produseres etter **RENT TØRT BYGG - metoden** slik dette er beskrevet i **RENT TØRT BYGG - håndboken**. Det forutsettes at entreprenøren har nødvendig kunnskap om begreper og målsettinger slik de forekommer i håndboken.

RENT TØRT BYGG- håndboken vil bli brukt som tolkningsgrunnlag ved eventuelle diskusjoner om kvalitetsnivået og arbeidsomfanget i entreprisen. Det er et overordnet mål at bygget ved overlevering skal holde avtalt kvalitet.

Ved å gjennomføre Rent Tørt Bygg kan vi bygge et rent bygg uten varige forurensninger fra byggetiden. I tillegg vil gjennomføring av Rent Tørt Bygg gi en renere og mer ryddig arbeidsplass, dvs. et bedre arbeidsmiljø i byggeperioden og en mer effektiv produksjon

Ruteretur for PCB

Det er krav at totalentreprenør benytter leverandører av isolerglass eller produkter med isolerglass (vinduer, dører, fasadeelementer, etc.) som er deltaker i et godkjent retursystem for PCB-ruter (dvs. Ruteretur), samt at leverandører kjøper glass fra bedrifter som er deltaker og betaler vederlag etter gjeldende regler.

Uttørkningstider betong

Prosjektet må ha en byggetid som gir gode uttørkningsmuligheter av betong.

Det er stilt krav til maksimal fuktinnhold i betong som skal tildekkes med tett (limt) banebelegg. Fuktprosent skal måles ved hjelp av RF-metoden, som beskrevet i byggdetaljblad 474.533. Målingene skal utføres før påføring av avretningsmasse og før legging av gulvbelegg. For betonggulv uten gulvvarme skal limt banebelegg ikke legges før RF er 60% eller lavere. Dokumentasjon av måleresultater skal forelegges tiltakshaver før belegget legges.

9.03 FDVU-dokumentasjon

Generelt

Hedmark fylkeskommune benytter i dag forvaltningsprogram LYDIA fra leverandøren View Software for å samle digitale tegninger og øvrig FDV-dokumentasjon. View Software har utarbeidet en mal for produksjon og innhenting av digitale tegninger som skal gjelde for dette prosjektet, se vedlegg «VIEW – Anbefaling for tegninger og FDV-dokumentasjon».

Der det er større bygningsmessige ombygginger eller etablering av tilbygg kreves komplett dokumentasjon som beskrevet under for alle fag, både for tegninger og komponenter. Der det er minimale bygningsmessige endringer (som er synlig på plantegning), men arbeidene gir en del utskift av komponenter (ventilasjon, vinduer, armaturer etc.) vektlegges fagtegningene og komponentoversiktene som legges i mappestruktur ihht. Bygningsdelstabellen.

Prosjekterende og utførende er ansvarlig for all FDV leveranse fra sine underentreprenører og leverandører.

Byggherren vil i forkant av byggestart gjennomgå krav og anbefalinger i forhold til tegninger- og FDV dokumentasjon med alle prosjekterende/utførende, slik at grunnlaget som skal overføres til byggherres FDV-database blir ihht. beskrivelsen fra View Software.

Overføring av tegninger og øvrig FDV-dokumentasjon i byggherrens FDV-database utføres av byggherren.

Tegninger

As Built-tegninger legges inn i mappestruktur oversendt fra byggherre. Oppbygning etter bygningsdelstabellen. Krav til digitale tegninger er vist i «VIEW – Anbefaling for tegninger og FDV-dokumentasjon».

For digitale tegninger skal i dette prosjektet overleveres:

- As Built Revit-modell for alle fag
- As Built Plantegninger, dwg
  - Konvertert til dwg-format med oppbygging i henhold til vedlegg over.
  - Alle visninger/layouts av dwg tegningene leveres også som pdf.
  - Etablere lukkede arealpolygoner på eget lag (kalt AREAL i farge cyan) for alle nye rom (NTA) og for utvendig bygningskropp (BTA).
  - Rombenevnelser legges inn etter mal benyttet i HFK`s digitale plantegninger (filen \$STED.DWG er en blokk med lesbare attributter, fil vedlegges). Malen er åpen for parametrene: Romnummer, Benevnelse, Areal og Lengde omsluttende vegg. Det er kun Romnummer og Benevnelse som fylles ut, øvrige verdier leses database fra digital tegning. Bruk av filen \$STED muliggjør direkte innlesing i database.
- Plantegninger dwg forberedt for import i LYDIA:
  - 2D tegning
  - Lagret i autocad versjon 2010
- Plantegninger Fag (VVS-EL-Brann-Tele)
  - Leveres som beskrevet for «As built Plantegninger», men med plantegning som bundet x-ref.
  - Leveres i tillegg versjon tilpasset import i LYDIA.
    - 2D tegning
    - Lagret i autocad versjon 2010
- Øvrige fagtegninger
  - Konvertert til dwg-format.
  - Alle visninger/layouts av dwg tegningene leveres også som pdf.

Komponenter og beskrivelser

FDV-dokumentasjon av komponenter legges inn i mappestruktur nevnt over. Mappedstrukturen forutsetter at en legger inn komponenter i henholdt til bygningsdelstabellen på et 3-sifret nivå.

Det er viktig at filnavn er forklarende for filinnholdet da disse filene blir tatt direkte inn i byggherres FDV-database.

Vedlikeholdsanvisning:

Det stilles krav til de prosjekterende om å utarbeide en komplett bruks- og vedlikeholdsanvisning for alle fagområder.

Bruksanvisningen skal inneholde:

- Funksjonsbeskrivelse
- Bygningsvedlikehold
- Renholdsinstrukser
- Driftsinstrukser for innvendige og utvendige anlegg
- Innreguleringsprotokoller

Merking og identifikasjon:

Merking og identifikasjon av systemer og komponenter utføres iht Statsbyggs «PA 0802 Tverrfaglig merkesystem TFM» med tilhørende komponentkodeliste og systemkodeliste, samt «PA 0803 ID-nummerering, fysisk merking og skiltenes utforming».

Opplæring

Opplæring av driftspersonell i bruk av FDV-dokumentasjonen og drift av de tekniske anlegg skal inkluderes. Det må forutsettes 2 repetisjoner x nødvendig tid pr. fagområde.

10 VEDLEGG TIL KONKURRANSEGRUNNLAG- Bok 1

KRAVSPESIFIKASJONER m VEDLEGG

1. Konkurransesgrunnlag – Bok 1 datert 18.06.18
2. Beskrivelse av tiltak datert 18.06.18
3. Branntekniske notat datert 14.05.18 med tegninger (2 stk)
4. Prosjekteringsanvisning Bygg datert 06.06.18
5. Prosjekteringsanvisning VVS datert 01.03.18
6. Prosjekteringsanvisning Elektro datert 06.06.18
7. Prosjekteringsanvisning Tele- og automatiseringsinstallasjoner datert 06.06.18
8. Tegninger Ark i hht tegningsliste datert 06.06.18
ARK 3D-model
9. Prinsippskisser og systemoversikt VVS i hht tegningsliste VVS
10. Romskjema VVS 4 stk
11. Romliste og romskjema elektro og prinsippskisse uttaks plassering (6 dok)
12. Miljøsaneringsrapport datert 31.05.18
13. SHA-plan datert 06.06.18 med ROS-analyse utført 22.05.18
14. Tegninger eksisterende bygg i hht tegningsliste VVS og Bygg
15. Anbefaling for tegninger og FDV-dokumentasjon